Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Aan de leden van de raadscommissie Algemene Zaken

Datum 11 november 2019

Behandeld door Stedelijk Evenementenbureau

Onderwerp: Huldiging Ajax 2019

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 16 mei 2019 is Ajax gehuldigd voor het behalen van het 34e landskampioenschap. De huldiging is over het algemeen goed verlopen en was een vrolijke viering van het succesjaar van Ajax. De organisatie had evenwel aanzienlijke impact op de stad, en dan vooral op het Museumplein en de directe omgeving. In deze raadsbrief wordt u geïnformeerd over het verloop van het evenement, de belangrijkste lessen die zijn geleerd en de kosten die gemoeid waren met de huldiging.

**Evaluatie: huldiging goed verlopen, wel veel maatregelen nodig**

De sportieve prestaties van Ajax hebben het afgelopen seizoen veel losgemaakt, niet alleen in de stad, maar ook ver daarbuiten. Het goede spel en de prestaties in de Champions League zorgden voor veel enthousiasme. Dat kwam tot uitdrukking bij de huldiging op 16 mei, die uitbundig en feestelijk verliep. Ruim 100.000 supporters hebben het landskampioenschap gevierd op het Museumplein. Op hetzelfde moment zijn ook de Ajax-vrouwen gehuldigd voor het winnen van de KNVB-beker. Om de huldiging te organiseren is een projectorganisatie in het leven geroepen, waarin de gemeente en Ajax (als organisatoren) samen met Openbaar Ministerie, politie, vertegenwoordigers van de supporters, hulpdiensten, technisch producent en beveiligingsorganisatie samen hebben gewerkt aan het organiseren van een veilige en feestelijke huldiging.

Terugkijkend stellen alle partijen die bij de organisatie betrokken waren dat de huldiging goed is verlopen. De huldiging heeft forse impact gehad op de stad, maar mede dankzij de getroffen maatregelen én de positieve en betrokken opstelling van de buurt, is het vooral een voetbalfeest geworden. En dat had het team verdiend.

Om de huldiging in goede banen te leiden en de (mogelijke) overlast te beperken zijn er maatregelen getroffen. Op het Museumplein is een robuuste productie ingericht, waardoor er een groot en afsluitbaar evenemententerrein ontstond waarbinnen de huldiging veilig en feestelijk kon verlopen. In de omgeving zijn diverse maatregelen getroffen: straten zijn afgezet om het publiek veilig naar het plein te begeleiden en overlast in woonbuurten en winkelstraten zoveel mogelijk te beperken. Een groot gebied is verkeersluw gemaakt om onoverzichtelijke situaties en verkeersoverlast te voorkomen.

**Scenario's; Keuze voor het Museumplein**

De vijfhoek (burgemeester, OM, politie, brandweer en GHOR), die uiteindelijk besluit over een huldiging, onderscheidt twee belangrijke redenen om een huldiging te organiseren. De eerste is het feest: de uitzonderlijke prestatie van het team, ook in de Champions League, én het intense meeleven van de stad maakten dat bij het behalen van de landstitel een publieke viering paste. De andere reden is de openbare orde. Bij een kampioenschap van Ajax moet rekening worden gehouden met publieke uitingen van vreugde. Een georganiseerde huldiging is een goede manier om emoties te kanaliseren en spontane huldigingen – met alle openbare orderisico's van dien – te voorkomen.

Ruim voorafgaand aan de huldiging zijn de scenario's in kaart gebracht en zijn de verschillende huldigingslocaties onderzocht. Gelet op de verwachtte opkomst (50.000 tot wel 150.000 fans), bleken twee locaties geschikt: Arenapark en het Museumplein. Het Museumplein was echter ook een beladen locatie: in 2011 is Ajax daar voor het laatst gehuldigd voor een landskampioenschap. Toen werd de huldiging ontsierd door vechtpartijen en vernielingen. De jaren daarna (2012 - 2014) is de club daarom gehuldigd op Arenapark, een omgeving die bij ongeregeldheden minder kwetsbaar is dan het Museumplein. In 2017 is een *public viewing* georganiseerd op het Museumplein, voor de Europa League finale. Deze *viewing* is goed verlopen.

Gezien de sportieve prestaties van het team afgelopen seizoen, de verwachte grote opkomst, én de positieve ervaring met de *public viewing* is besloten dat het Museumplein serieus zou worden overwogen als huldigingslocatie. Daarbij werd wel de voorwaarde gesteld dat het veilig moet kunnen verlopen.

Omdat Ajax tot begin mei heeft gestreden om drie prijzen (het landskampioenschap, de KNVB-beker en de Champions League) was lang onduidelijk of, waar en wanneer de club gehuldigd zou worden. Pas nadat Ajax in de halve finale werd uitgeschakeld in de Champions League, én Ajax het behalen van de titel in eigen hand had, kon de keuze worden gemaakt om een huldiging voor het landskampioenschap voor te bereiden. Om die reden kon de omgeving van het Museumplein helaas pas laat worden geïnformeerd over de mogelijkheid van een huldiging op die locatie. In samenwerking met alle betrokken partijen is een plan van aanpak opgesteld, dat voor advies is voorgelegd aan de vijfhoek. Na het positieve advies van de vijfhoek, heeft de burgemeester ingestemd met de huldiging op het Museumplein.

## Samenwerking

Na de wedstrijd van 12 mei had Ajax de landstitel zo goed als binnen. Vervolgens is in korte tijd veel werk verzet om de club te kunnen huldigen. Dat is gelukt dankzij de inzet, betrokkenheid en professionaliteit van alle direct betrokken partijen zoals Ajax, Openbaar Ministerie, politie, brandweer, GHOR, stadsdeel Zuid en van derden zoals de technisch producent en het beveiligingsbedrijf. Ondernemers, bewoners en instellingen hebben actief meegedacht over noodzakelijke maatregelen rondom de huldiging.

In de voorbereiding is er intensief overleg geweest over de planning, organisatie en opbouw van het evenement. En op de dag zelf is nauw samengewerkt tussen alle betrokken partijen en is er voortdurend contact geweest met de omgeving.

## Openbare Orde en Veiligheid

Op 15 mei is Ajax in Doetinchem landskampioen geworden. Dit leidde tot feestelijke taferelen in de binnenstad van Amsterdam, die zonder noemenswaardige incidenten zijn verlopen. Bij de terugkeer van de spelersbus in Amsterdam ontstond een kleine viering bij de Johan Cruijff ArenA. Een kleine 1.000 supporters hebben hier de spelers onthaald, waarbij er vuurwerk is afgestoken. In totaal zijn er op de vooravond van de huldiging 16 personen aangehouden, vooral voor het afsteken van vuurwerk en belediging. Al met al kijken we terug op een goed verlopen avond en nacht.

Vanuit het perspectief van openbare orde is de huldiging goed verlopen. Zowel op het Museumplein als in de omgeving zijn veel handhavers, politieagenten, stewards en beveiligers ingezet om snel te kunnen optreden. De instroom van het evenemententerrein verliep ordelijk en de sfeer op het terrein was goed. Wel constateren we dat er veel vuurwerk werd afgestoken. Gezien de grote opkomst was dat te verwachten, maar het afsteken van vuurwerk is verboden en gevaarlijk in een menigte, en de rook is vanuit gezondheidsperspectief zeer onwenselijk. De uitstroom van het evenemententerrein en de binnenstad is vlot verlopen. Vroeg in de avond was het beeld op de uitgangspleinen dat van een normale uitgaansavond.

Rondom de huldiging zijn enkele incidenten geweest. Er zijn 34 personen aangehouden, vooral voor vergrijpen als belediging en verstoring van de openbare orde. Tijdens de huldiging zijn er vanuit het publiek (blikken) bier en vuurwerk richting het podium gegooid op het moment dat de burgemeester de spelers feliciteerde. Het is helaas niet mogelijk gebleken om vast te stellen wie de projectielen naar het podium hebben gegooid. In verband met dit specifieke incident zijn daarom geen personen vervolgd. Daarnaast zijn er 165 EHBO-contacten geweest, vooral vanwege alcoholgebruik. Volgens de GHOR is dat een normaal aantal op dit bezoekersaantal.

## Productie

Bij de inrichting van het evenemententerrein is voortgeborduurd op de succesvolle organisatie van de *live viewing* van de Europa League finale in 2017. Een belangrijk verschil was dat bij de huldiging extra maatregelen zijn getroffen om de druk van een massale instroom op het terrein goed te

kunnen reguleren. Dit was één van de belangrijkste leerpunten uit 2017, toen de hoge opkomst en snelle instroom voor te veel druk zorgde en waardoor de visitatie niet verliep zoals gewenst.

Daarnaast zijn er extra maatregelen genomen in de omgeving om incidenten en overlast te beperken. Het betreft wegafsluitingen, het plaatsen van hekken en de inzet van toezichthouders, beveiligers en politiepersoneel. Op het evenemententerrein is in nauwe samenwerking met Ajax en de supportersliaisons een speciaal vak gemaakt voor de fanatieke supporters. Bij eerdere huldigingen kwamen de fanatieke supporters laat op het terrein en baanden ze zich een weg naar voren door de menigte. Door een apart vak te creëren is voorkomen dat deze groep zich vlak voor aanvang door de menigte naar voren zou bewegen.

Om hinder en overlast voor de buurt zoveel mogelijk te beperken, zijn op het plein en in de directe omgeving veel extra borden, hekken en toiletvoorzieningen geplaatst. Door het plaatsen van de extra toiletten en het afsluiten van de Johannes Vermeerbuurt waren er veel minder wildplassers dan in 2011 en 2017. Ook stonden er na afloop van de huldiging veel medewerkers van Stadswerken klaar om het plein direct schoon te maken. Uit de evaluatie is gebleken dat deze inzet zeer werd gewaardeerd door de buurt.

**Mobiliteit, bereikbaarheid en *crowd management***
Het vergroten van het evenemententerrein is een effectieve maatregel gebleken: het maakte de drukte beheersbaarder en zorgde voor een overzichtelijk werkterrein. Maar die maatregel heeft wel forse impact gehad op de bereikbaarheid van de omgeving: veel straten waren korte of langere tijd afgesloten. Aan de andere kant zorgden de maatregelen voor rust en een beheersbare instroom en kon zo goed worden gestuurd op verkeersstromen en bezoekersstromen. In de omgeving van het plein is maatwerk toegepast om verkeer dat bij het Museumplein moest zijn waar mogelijk toch toegang te verlenen.

**Programma**
Vooraf was veel discussie over de aanvangstijd van 16.00 uur voor de huldiging. Bij de keuze voor die starttijd is een afweging gemaakt tussen verschillende belangen. In de eerste plaats was dat de geschatte opkomst. Bij de ontwikkeling van het gekozen scenario is er op gerekend dat de maximale capaciteit van het Museumplein – bij een huldiging aan het eind van de middag – gebruikt zou worden. Die inschatting bleek juist. Ook is er gekeken naar de impact op bedrijven en musea op het plein, naar de risico's van een te late uitstroom van bezoekers, naar de impact van in- en uitstroom op het verkeer (vooral in de spits) en naar het belang van supporters om aanwezig te kunnen zijn bij de huldiging. Een latere starttijd had onvermijdelijk gezorgd voor meer bezoekers, die niet allemaal op het terrein hadden gepast. De gevolgen voor mobiliteit en *crowd management* en de openbare orderisico's daarvan zouden aanzienlijk zijn geweest.

De spelers zijn ongeveer een uur op het podium geweest. Het programma was opgesteld door Ajax, in afstemming met de gemeente Amsterdam en de vijfhoek. Daarbij is gekeken naar de artiesten en de muziek, ook met het oog op het trillingenprotocol dat geldt op het Museumplein: bij teveel lawaai of een springende menigte, kunnen trillingen voor ongewenste situaties en

schade zorgen. Met het oog daarop is afgesproken om in ieder geval niet op te roepen aan de bezoekers om te springen. Het muziekgeluid en de trillingen zijn de hele dag gemonitord. Op twee momenten is er een waarschuwing gegaan naar de productie dat de trillingen in de buurt van de afgesproken maximale waardes kwamen. Daar is op ingegrepen. Het programma hoefde niet te worden stilgelegd.

**Communicatie en contact met de omgeving**

Naar aanleiding van ervaringen uit 2011 en 2017 met Ajax-vieringen op het Museumplein, is dit jaar extra geïnvesteerd in omgevingscommunicatie. Bewoners, ondernemers en instellingen rondom het plein zijn, zodra dat mogelijk was, geïnformeerd over de huldiging van Ajax. Met de bewoners en instellingen is diverse malen gesproken over de argumentatie achter de keuze voor het plein en over de benodigde maatregelen.

Uit een evaluatie met vertegenwoordigers van de bewoners, ondernemers en instellingen is gebleken dat de omgeving het contact als positief als zeer positief en nuttig heeft ervaren. De aandacht voor de zorgen en wensen van de buurt, en het maatwerk bij het treffen van maatregelen hebben effect gehad. Problemen die ontstonden, met betrekking tot de veiligheid van consulaten, examens op scholen aan het plein en bereikbaarheid van woningen bedrijven en instellingen konden snel worden opgelost. Ook de snelle en grondige schoonmaak van het plein en de omgeving werden zeer gewaardeerd.

**Kosten**

De gemeente Amsterdam en Ajax hebben afgesproken de huldiging in partnership te organiseren, en ook de kosten te delen. De totale kosten van de Ajax huldiging bedroegen € 5.1,2,b Ajax neemt daarvan de helft voor haar rekening. Aangezien er geen budget was gereserveerd voor huldigingen, betreft het gemeentelijk aandeel een overschrijding van € 5.1,2,b die in het kader van de najaarsnota 2019 is opgevoerd.

In het kader van de kosten voor de huldiging informeren we de raad in deze brief ook graag over de kosten van de voorbereiding van de huldiging van de Oranje Leeuwinnen. De Oranje voetbalvrouwen hebben bij het WK voetbal in Frankrijk lang meegedaan om de overwinning. Uiteindelijk werd in de finale verloren van de Verenigde Staten. Gelet op het groeiende enthousiasme voor het vrouwenvoetbal in Nederland en de unieke prestatie die de vrouwen zouden neerzetten bij winst van het WK, is – op verzoek van en in samenwerking met de KNVB – ook voor de Oranje Leeuwinnen een huldiging op het Museumplein voorbereid.

Zoals bekend ging de huldiging uiteindelijk niet door, omdat de Oranje Leeuwinnen de finale verloren van de Verenigde Staten. Gelet op de geringe tijd tussen het moment waarop het kampioenschap had kunnen worden gehaald en de geplande huldiging, zijn er kosten gemaakt voor het reserveren en aanvoeren van podiumonderdelen en hekken. Ook hier is de afspraak gemaakt dat de kosten 50/50 worden gedeeld met de organiserende partij, in dit geval de KNVB. Dat betekent voor de gemeente Amsterdam een bijdrage van € 5.1,2,b euro. Aangezien er geen

budget was gereserveerd voor huldigingen, betreft dit een overschrijding die in het kader van de najaarsnota is opgevoerd.

Om in de toekomst te kunnen besparen op de noodzakelijke kosten voor een huldiging, wordt nu onderzocht of de technische productie en de beveiliging van de huldiging voor een aantal jaar kunnen worden gegund aan twee vaste partijen. Op die manier kunnen van te voren goede afspraken worden gemaakt over de kosten van benodigde materialen en de inzet van personeel. Als dan een huldiging moet worden georganiseerd kan snel worden geschakeld, tegen een voor de gemeente gunstiger tarief.

**Toekomst: vaker huldigen op het Museumplein?**
Op basis van het verloop van de huldiging kan worden geconcludeerd dat het Museumplein geschikt is voor een huldiging, mits de noodzakelijke maatregelen worden getroffen. Een voorwaarde voor een huldiging in de binnenstad is dat deze veilig en ongestoord moet plaatsvinden. Dat betekent dat supporters – zoals ze dit jaar hebben gedaan – verantwoordelijk moeten omgaan met de huldigingslocatie in de stad. Aan de andere kant is de impact van de huldiging op het plein en de stad zo groot en zijn er veel maatregelen nodig. Dat roept de vraag op of het wenselijk is dat het Museumplein daar in de toekomst opnieuw of zelfs vaker voor wordt gebruikt, en welke alternatieven er zijn.

Het Museumplein is één van de mooiste pleinen en evenementenlocaties van Amsterdam. Het is een plek waar de stad zuinig op moet zijn. Daarom zal de komende tijd, samen met Ajax en de politie, nog eens worden onderzocht of er andere plekken of mogelijkheden in de stad zijn om te huldigen. Daarbij moet worden opgemerkt dat een alternatieve locatie die goed bereikbaar en groot genoeg is, en die recht doet aan de relatie tussen de club en de stad, niet gemakkelijk te vinden zal zijn. Maar het verkennen van de alternatieven is extra urgent omdat de stad met Arenapark en Museumplein nu maar twee opties heeft, en omdat het Arenapark in 2020 bebouwd wordt en dus afvalt als huldigingslocatie.

**Bekroning voor het team en voor de stad**
De huldiging van Ajax was een bekroning voor een prachtig seizoen waarin de club voetballiefhebbers in binnen- en buitenland, maar vooral in Amsterdam, in vervoering heeft gebracht. Bovendien heeft de opzet van de huldiging er aan bijgedragen dat er geen ongeregeldheden zijn geweest als gevolg van spontane uitingen van feestvreugde.

Dat laat onverlet dat de veiligheids- en verkeersmaatregelen, en ook de enorme drukte een aanzienlijke impact hebben gehad op bewoners, ondernemers en instellingen op en rondom het plein. Een aantal musea en bedrijven heeft besloten eerder te sluiten omdat de sfeer in de omgeving een totaal andere werd dan normaal en de toegang voor bezoekers mogelijkerwijs zou worden bemoeilijkt. De consulaten zijn de hele dag niet open geweest voor publiek. Dat geldt ook voor de Albert Heijn en de Q-park onder het plein.

Zonder het begrip, de medewerking en het – soms zelfs – enthousiasme van alle partijen rondom het plein was het onmogelijk geweest om het team deze huldiging aan te bieden. De gemeente Amsterdam en de vijfhoek zijn de bewoners, ondernemers, culturele instellingen, scholen en consulaten dankbaar voor hun positieve houding en medewerking. Door de goede samenwerking was de huldiging niet alleen een feest voor het team en de supporters, maar voor de hele stad.

Tot slot verdienen ook de supporters een compliment. Op een enkeling na hebben de ruim 100.000 Ajax-fans op het Museumplein een groot feest gemaakt van de huldiging. Dat geeft vertrouwen voor de toekomst, als we hopelijk samen nieuwe successen van Ajax mogen vieren in de stad.

Namens het college van B&W en de vijfhoek

F. Halsema
Burgemeester